

16.12.2013

Ryj/1

§ 1352

Lausunto liikenne- ja viestintäministeriölle metroliikenteen valvontatyöryhmän esityksestä

HEL 2013-014909 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antoi liikenne- ja viestintäministeriölle seuraavan lausunnon metroliikenteen valvontatyöryhmän ehdotuksesta:

Helsingin kaupunki pitää työryhmän ehdotusta metrojärjestelmään liittyvien viranomaistehtävien ja metrojärjestelmän valvonnan osalta kannatettavina.

Lakisääteinen valvonta on tarkoituksenmukaisinta toteuttaa toimilupajärjestelmällä ja siihen säädetyillä ehdoilla, mukaan lukien dokumentoitu metroliikenteen kokonaisuutta koskevan turvallisuusjohtamisjärjestelmän laatiminen ja ylläpito. Lailla määritelty toimilupaan liittyvä turvallisuusjohtamisjärjestelmä on luonteva jatkumo sille turvallisuustyölle, jota Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitos on koko metron toiminta-ajan tehnyt ja joka on johtanut hyviin tuloksiin. Turvallisuuteen liittyvien prosessien läpikäynti, määrittely ja dokumentointi kuuluvat myös osana liikennelaitos -liikelaitoksen kaikki toiminnot käsittävän toimintakäsikirjan laatimistyöhön, jonka on tarkoitus johtaa toimintojen ISO9001-sertifiointiin.

Metron turvallisuusjärjestelmän käyttöönotosta, lain edellyttämien uusien rekisterien laatimisesta ja ylläpidosta sekä lain perusteella tulevista raportointivelvollisuuksista aiheutuu lisäkustannuksia kaupungille. Uuden lainsäädännön kustannusvaikutukset järjestelmiä ja menetelmiä käyttöönotettaessa voisivat olla metroliikenteen osalta 300 000 – 400 000 euroa sekä vuotuiset järjestelmien käyttö- ja ylläpitokustannukset vastaavasti 30 000 – 50 000 euroa vuodessa. Viime kädessä nämä kustannukset siirtyvät metroliikenteen operoiminnin ja metroliikenteen infrastruktuurin ylläpidon kustannuksina liikennelaitos -liikelaitoksen metroliikenteen liikennöintikorvauksiin sekä joukkoliikenneinfran infrakorvauksiin.

Lähtökohtaisesti Helsingin kaupunki katsoo, että raitioliikenteen osalta sääntelyn tarve ei ole samanlainen kuin metron osalta. Raitioliikenne on jo nyt tietyiltä osin sääntelyn piirissä, koska sitä koskevat tieliikennelain säännökset. Raitioliikennettä harjoitetaan pääosin muun liikenteen yhteydessä samoilla kaistoilla. Katuympäristössä toimiva

16.12.2013

Ryj/1

raitioliikenne poikkeaa muutenkin metroliikenteestä toimintaympäristönsä ja järjestelmänsä takia.

Kevyen raideliikenteen laintasoisen sääntelyn tarvetta voidaan kuitenkin selvittää metroliikenteen valvontaa koskevan lainsäädäntötyön valmistelun yhteydessä niin kuin työryhmä on esittänyt.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 [LVM:n lausuntopyyntö](#)
- 2 [Metroliikenteen valvontatyöryhmän ehdotus](#)
- 3 [Liikennelaitos -liikelaitoksen lausunto 27.11.2013](#)

Otteet

Ote
LVM

Otteen liitteet
Muutoksenhakukielto, valmistelu

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa liikenne- ja viestintäministeriölle seuraavan lausunnon metroliikenteen valvontatyöryhmän ehdotuksesta:

Helsingin kaupunki pitää työryhmän ehdotusta metrojärjestelmään liittyvien viranomaistehtävien ja metrojärjestelmän valvonnan osalta kannatettavana.

Lakisääteinen valvonta on tarkoituksenmukaisinta toteuttaa toimilupajärjestelmällä ja siihen säädetyillä ehdoilla, mukaan lukien dokumentoitu metroliikenteen kokonaisuutta koskevan turvallisuusjohtamisjärjestelmän laatiminen ja ylläpito. Lailla määritelty toimilupaan liittyvä turvallisuusjohtamisjärjestelmä on luonteva jatkumo sille turvallisuustyölle, jota Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaite on koko metron toiminta-ajan tehnyt ja joka on johtanut hyviin tuloksiin. Turvallisuuteen liittyvien prosessien läpikäynti, määrittely ja dokumentointi kuuluvat myös osana liikennelaitos -liikelaitoksen kaikki toiminnot käsittävän toimintakäsikirjan laatimistyöhön, jonka on tarkoitus johtaa toimintojen ISO9001-sertifiointiin.

Metron turvallisuusjärjestelmän käyttöönotosta, lain edellyttämien uusien rekisterien laatimisesta ja ylläpidosta sekä lain perusteella tulevista raportointivelvollisuuksista aiheutuu lisäkustannuksia kaupungille. Uuden lainsäädännön kustannusvaikutukset järjestelmiä ja menetelmiä käyttöönotettaessa voisivat olla metroliiikenteen osalta 300 000 – 400 000 euroa sekä vuotuiset järjestelmien käyttö- ja ylläpitokustannukset vastaavasti 30 000 – 50 000 euroa vuodessa. Viime kädessä nämä kustannukset siirtyvät metroliiikenteen operoinnin ja metroliiikenteen infrastruktuurin ylläpidon kustannuksina liikennelaitos -liikelaitoksen metroliiikenteen liikennöintikorvauksiin sekä joukkoliikenneinfran infrakorvauksiin.

Lähtökohtaisesti Helsingin kaupunki katsoo, että raitioliiikenteen osalta sääntelyn tarve ei ole samanlainen kuin metron osalta. Raitioliiikenne on jo nyt tietyiltä osin sääntelyn piirissä, koska sitä koskevat tieliikennelain säännökset. Raitioliiikennettä harjoitetaan pääosin muun liikenteen yhteydessä samoilla kaistoilla. Katuympäristössä toimiva raitioliiikenne poikkeaa muutenkin metroliiikenteestä toimintaympäristönsä ja järjestelmänsä takia.

Kevyen raideliikenteen laintasaisen sääntelyn tarvetta voidaan kuitenkin selvittää metroliiikenteen valvontaa koskevan lainsäädäntötyön valmistelun yhteydessä niin kuin työryhmä on esittänyt.

Esittelijä

Lausuntopyyntö

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää 22.11.2013 lausuntoa metroliiikenteen valvontatyöryhmän ehdotuksesta 'Metroliiikenteen valvonta ja sääntely'. Lausuntoa pyydetään 18.12.2013 mennessä.

Työryhmän saatekirje ja ehdotus ovat liitteinä 1 ja 2. Metroliiikenteen valvontatyöryhmän ehdotus on saatavilla osoitteessa http://www.lvm.fi/c/document_library/get_file?folderId=2497123&name=DLFE-22154.pdf&title=Julkaisu+32-2013.

Liikenne- ja viestintäministeriön asettama Metroliiikenteen valvontatyöryhmä valmisteli ehdotuksen metroliiikenteen valvonnaksi. Työryhmän tehtävänä oli selvittää metroliiikenteen ja kevyen raideliikenteen viranomaistoimintojen järjestäminen, liikenneturvallisuuden tarpeet sekä järjestelmien suunnittelun, toteuttamisen ja käytön edellyttämien viranomaishyväksyntöjen järjestäminen, kun metroliiikenne laajenee Helsingin kaupungin ulkopuolelle ja kevyt raideliikenne mahdollisesti käynnistetään pääkaupunkiseudulla sekä Tampereen ja Turun seudulla.

Työryhmä ehdottaa, että metrolikenteestä tullaan jatkossa säätämään erillislailla. Lailla säädettäisiin metrolikenteen harjoittaminen ja metron rataverkon hallinta luvanvaraiseksi. Lupaviranomaisena tulisi toimimaan Liikenteen turvallisuusvirasto, joka myös vastaisi metrolikenteen valvonnasta. Laki on tarkoitus saattaa voimaan ennen kuin liikenne ns. Länsimetrolla käynnistetään vuonna 2016.

Metrolikenteestä ehdotetaan säädettäväksi omassa erillislaissa vastaavasti kuin Ruotsissa on tehty. Sääntelyn tulisi kattaa asiat, jotka koskevat metroverkon hallintaa sekä metrolikenteen harjoittamista, toimintaa varten vaadittavaa toimilupaa, metrolikenteen turvallisuutta ja valvontaa, onnettomuuksista ja vaaratilanteista ilmoittamista, henkilöstön kelpoisuutta sekä pakkokeinoja ja seuraamuksia.

Metrolikenteen harjoittamista varten vaadittaisiin ehdotuksen mukaan Liikenteen turvallisuusviraston myöntämä toimilupa. Metroverkon hallintaa varten vaadittaisiin myös Liikenteen turvallisuusviraston myöntämä toimilupa. Toimilupa sekä liikennöintiä että verkon hallintaa varten olisi määräaikainen, enintään 10 vuodeksi kerrallaan myönnettävä lupa.

Työryhmä on selvittänyt, tulisiko raitiotieliikenteen kuulua metrolikennettä koskevan sääntelyn piiriin ottaen huomioon muun muassa suunnitteilla olevat raitiotieliikennettä koskevat suunnitelmat pääkaupunkiseudulla sekä Tampereen ja Turun alueella. Työryhmä on katsonut, että sääntelyn tulisi lähtökohtaisesti kattaa myös raitiotieliikenteen sellaisena kuin sitä nykyisin harjoitetaan Helsingissä sekä suunnitteilla olevan raitiotieliikenteen. Työryhmä kuitenkin ehdottaa, että raitiotieliikennettä koskevan sääntelyn tarvetta ja laajuutta selvitetään tarkemmin jatkovalmistelun yhteydessä.

Lausuntopyynnössä todetaan, että lausunnonantajilta pyydetään arviota erityisesti siitä, tulisiko myös raitiotieliikenne saattaa laintasaisen sääntelyn piiriin.

Saadut lausunnot

Liikennelaitos -liikelaitos toteaa lausunnossaan 26.11.2013 mm., että lakiin perustuvasta metrolikenteen operoinnin ja metron rataverkon operoinnin toimiluvasta lähtevästä valvonnasta ja toimilupaan liittyvästä turvallisuusjohtamisjärjestelmästä on mahdollista saada lisäarvoa ja uusia kehittämiseväitä HKL:n omaan turvallisuustyöhön, turvallisuustyön johtamiseen ja prosesseihin.

Liikennelaitos -liikelaitoksen mukaan metron turvallisuusjärjestelmän käyttöönotosta, lain edellyttämien uusien rekisterien laatimisesta ja ylläpidosta sekä lain perusteella tulevista raportointivelvollisuuksista

16.12.2013

Ryj/1

aiheutuu käyttöönottokustannuksia laitokselle noin 0,3 – 0,4 milj. euroa sekä vuotuisia käyttökustannuksia 30 000 – 50 000 euroa. Liikennelaitos -liikelaitos tulee varautumaan näihin lisäkustannuksiin tulevien vuosien taloussuunnittelussaan.

Liikennelaitos -liikelaitos ei näe samanlaista tarvetta raitioliikenteen laintasoiseen sääntelyyn kuin metroliikenteen osalta on laita. Raideliikenteen sääntelyn tarvetta voidaan kuitenkin vielä selvittää metroliikenteen valvontaa koskevan lainsäädäntötyön valmistelun yhteydessä niin kuin työryhmä on esittänyt.

Liikennelaitos -liikelaitoksen lausunto kokonaisuudessaan on liitteenä 3.

Esittelijän kannanotot

Esittelijä viittaa liikennelaitos -liikelaitoksen lausuntoon ja toteaa, että lain tasoinen sääntely metroliikenteen osalta on perusteltua. Raitioliikenteen osalta on syytä huolellisesti harkita, tarvitaanko tieliikennelainsäädännön lisäksi muuta sääntelyä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 [LVM:n lausuntopyyntö](#)
- 2 [Metroliikenteen valvontatyöryhmän ehdotus](#)
- 3 [Liikennelaitos -liikelaitoksen lausunto 27.11.2013](#)

Otteet

Ote
LVM

Otteen liitteet
Muutoksenhakukielto, valmistelu

Tiedoksi; Muutoksenhakukielto, valmistelu

HKL